

Högsta domstolen
Box 2066
103 12 STOCKHOLM

DH m.fl. ./ riksåklagaren ang. grovt bokföringsbrott m.m.

(Svea hovrätt, avd. 08, dom 2013-02-13, mål B 4665-12)

Högsta domstolen har förordnat att riksåklagaren ska inkomma med svarsskrivelse i målet. Svaret ska avse frågan om det tagits ut skattetillägg och – om så är fallet – vilken betydelse detta har i målet.

Inställning

Widhag Gruppen AB, 556750-7149, har påförts skattetillägg dels avseende mervärdesskatt för redovisningsperioderna juli–september 2008 med 66 400 kronor, dels avseende arbetsgivaravgifter och avdragen skatt för redovisningsperioderna juli–december 2008 med totalt 233 562 kronor.

DH har personligen påförts skattetillägg på grund av oriktiga uppgifter i sin inkomstdeklaration avseende taxeringsåret 2009 med totalt 175 970 kronor.

MW har personligen påförts skattetillägg på grund av oriktiga uppgifter i sin inkomstdeklaration avseende taxeringsåret 2009 med 158 689 kronor.

Enligt min mening saknar dessa förhållanden betydelse i målet. Jag anser således att det inte finns skäl att meddela prövningstillstånd.

Bakgrund

Hovrätten, som fastställt tingsrättens dom, har dömt DH och MW för grovt bokföringsbrott och skattebrott till fängelse i sex månader. Åtalet mot dem väcktes den 21 juni 2011.

Hovrättens dom avseende grovt bokföringsbrott avser att DH och MW, såsom faktiska företrädare för Widhag Gruppen AB (bolaget), åsidosatt bolagets bokföringsskyldighet genom att låta bokföra falska fakturor utställda under tiden den 16 juli 2008 till den 7 september 2008 för ett sammanlagt fakturabelopp om totalt 1 660 000 kronor.

Skattebrotten avser att DH och MW, såsom faktiska företrädare för bolaget, lämnat oriktiga uppgifter i bolagets skattedeklarationer för

redovisningsperioderna juli–september 2008 genom att låta redovisa och yrka avdrag för ingående mervärdesskatt med ett 332 000 kronor för högt belopp. De ansågs därigenom givit upphov till fara för att skatt skulle undandras det allmänna eller felaktigt tillgodoräknas eller återbetalas till bolaget.

Beslutade skattetillägg

Bolaget har i omprövningsbeslut den 22 mars 2010 påförts skattetillägg avseende mervärdesskatt för redovisningsperioderna juli–september 2008 med 66 400 kronor. Bolaget har i samma beslut påförts skattetillägg avseende arbetsgivaravgifter på oredovisad lön och beräknade skatteavdrag på lön till okända arbetstagare för redovisningsperioderna juli–december 2008 med 233 562 kronor (se tingsrättens aktbilaga 9 sid 75-95).

Från Skatteverket inhämtade uppgifter

Av uppgifter från Skatteverket framgår att Skatteverket inte fört någon talan om företrädaransvar mot DH och MW med anledning av de skattetillägg som påförts bolaget (se bilaga 1).

Vidare framgår att DH i ett omprövningsbeslut den 10 juni 2010 personligen har påförts skattetillägg för uppgifter i sin inkomstdeklaration avseende taxeringsåret 2009. Av beslutet framgår att han påförts skattetillägg beträffande mervärdesskatt och oredovisade intäkter i annan av honom bedriven näringsverksamhet samt beträffande oredovisad lön. Sammanlagt påfördes han skattetillägg med 175 970 kronor (se bilaga 2).

I omprövningsbeslut den 10 juni 2010 har även MW personligen påförts skattetillägg för uppgifter i sin inkomstdeklaration avseende taxeringsåret 2009. I beslutet påförs han skattetillägg avseende oredovisad lön med 158 689 kronor (se bilaga 3).

Uppgifter om konkursförfaranden

Bolaget försattes i konkurs den 1 mars 2011 och konkursförvaltare har varit advokaten Mikael Holst, Grönberg Gunnard Advokatbyrå i Stockholm. Av uppgifter inhämtade från konkursförvaltaren framgår att det inte har riktats något krav mot DH eller MW om betalning av bolagets skulder (se bilaga 4).

Grunder

Högsta domstolens beslut den 11 juni 2013

Enligt tidigare gällande rätt i Sverige kunde en person dömas för brott enligt skattebrottslagen även om han eller hon hade ålagts skattetillägg (se NJA 2010 s. 168 I och II samt NJA 2011 s. 444).

Högsta domstolen har i ett beslut den 11 juni 2013 ändrat praxis (mål B 4946-12). Enligt Högsta domstolen är den svenska regleringen med skattebrott och

skattetillägg i två olika förfaranden mot en och samma person oförenligt med rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott enligt artikel 4 i Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och artikel 50 i EU:s rättighetsstadga. Den som fått ett skattetillägg därför att han eller hon har lämnat en oriktig uppgift i skatteförandet får enligt Högsta domstolen inte därefter åtalas för brott enligt skattebrottslagen på grund av samma oriktiga uppgift. Det saknar därvid betydelse om skattetillägget har vunnit laga kraft eller inte.

Enligt Högsta domstolen hindrar förbudet mot dubbla förfaranden lagföring för brott enligt skattebrottslagen i de fall då skattetillägget och det straffrättsliga ansvaret träffar samma fysiska person.

Om ett skattetillägg tagits ut av en juridisk person hindrar förbudet mot dubbla förfaranden ett åtal för brott enligt skattebrottslagen mot en fysisk person, för samma oriktiga uppgift, endast i de fall när staten genom ett rättsligt förfarande har krävt den fysiska personen på betalning av skattetillägget. Vanligast anges kanske vara att kravet grundas på bestämmelserna om företrädaransvar i 59 kap. 12–21 §§ skatteförandelagen. Det sägs där att den som i egenskap av företrädare för en juridisk person med uppsåt eller av grov oaktsamhet har underlåtit att betala skatt är tillsammans med den juridiska personen skyldig att betala skatten och räntan på den. Bestämmelsen omfattar också skattetillägg.

Högsta domstolen konstaterar att en fysisk person även enligt annan lagstiftning kan bli ansvarig för ett skattetillägg som har påförts en juridisk person. Som ett exempel nämns 25 kap. aktiebolagslagen (2005:551).

Högsta domstolen fortsätter enligt följande.

66. När staten genom ett rättsligt förfarande har krävt en fysisk person på betalning av ett skattetillägg, får förbudet mot dubbel lagföring anses hindra ett åtal för brott enligt skattebrottslagen mot henne eller honom för samma oriktiga uppgift, även om en juridisk person är primärt ansvarig. Detta gäller också om förfarandet har varit civilrättsligt till sin natur (såsom vid en talan om ansvar på grund av de aktiebolagsrättsliga kapitalbristreglerna) och oavsett om det har rört sig om en rättegång eller ett rättsligt förfarande av något annat slag (jfr 59 kap. 11 § skatteförandelagen om ansvar för delägare i ett svenskt handelsbolag); bestämmande är skattetilläggets straffrättsliga karaktär. Att skyddet omfattar dubbla förfaranden och inte bara dubbla straff innebär också att det saknar betydelse om staten har fått framgång med sitt krav eller inte.

Enligt Högsta domstolen hindrar förbudet mot dubbla förfaranden normalt inte lagföring för bokföringsbrott av det skälet att skattetillägg har tagits ut. Detta motiveras med att de konkreta fakta som ligger till grund för ett bokföringsbrott normalt inte kan anses oupplösligt förbundna till tid och rum med de fakta som ligger till grund för ett skattetillägg. Åsidosättandet av bokföringskyldigheten ligger typiskt sett i tiden innan den oriktiga uppgift lämnats som ligger till grund för skattetillägget.

Min bedömning

DH och MW har personligen påförts skattetillägg med anledning av oriktiga uppgifter i sina självdeklarationer. Dessa oriktiga uppgifter omfattas inte av åtalet och är inte aktuella i brottmålet.

Med anledning av de oriktiga uppgifter som är aktuella i målet har bolaget påförts skattetillägg. Varken DH eller MW har i denna del personligen påförts något skattetillägg och staten har inte heller såvitt framkommit krävt någon av dem på betalning av bolagets skattetillägg. Det finns därför enligt min mening inte något hinder mot att pröva åtalet.

Jag anser således att det förhållandet att skattetillägg tagits ut av bolaget och att skattetillägg avseende oriktiga uppgifter i inkomstdeklarationer, som inte omfattas av åtalet, påförts DH och MW personligen saknar betydelse i målet. Enligt min mening finns det inte skäl att meddela prövningstillstånd.

Kerstin Skarp

Roger Waldenström

Bilagor:

1. Skatteverkets svar den 26 juni 2013 på förfrågan om skattetillägg m.m.
2. Omprövningsbeslut avseende DH
3. Omprövningsbeslut avseende MW
4. Tjänsteanteckning, telefon till Mikael Holst, Grönberg Gunnard Advokatbyrå

Kopia till

Ekobrottsmyndigheten, Rättsenheten
Ekobrottsmyndigheten, Andra ekobrottskammaren i Stockholm (EB-1735-10)
Skatteverket